

Vetenskap & Allmänhet

2016-06-21

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Vetenskap & Allmänhets yttrande över EU på hemmaplan

Vetenskap & Allmänhet, VA, tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på Betänkandet EU på hemmaplan, SOU 2016:10.

Vi översänder härmed vårt remissvar (ert dnr: Ku2016/00181/D).

Cissi Billgren Askwall

Generalsekreterare, VA

Vetenskap & Allmänhet, VA, är en ideell förening vars ändamål är att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare. Föreningen består av ett 80-tal organisationer som representerar såväl vetenskapssamhället som andra samhällssektorer och allmänheten.

VA har länge verkat för att stärka civilsamhällets involvering i forskning, liksom för att fler svenska organisationer och forskare ska vara engagerade i EU-finansierad forskning och innovation. Under 2016 och 2017 utvecklar och koordinerar VA en nationell påverkansplattform för arbetsprogrammet *Science with and for Society, SwafS*, i Horisont 2020. Syftet är att främja svenska styrkeområden och svenskt deltagande i projekt finansierade inom SwafS. Under 2016 ingår VA också i Partsgemensamt forum, ett organ för dialog mellan regeringen och civilsamhällets organisationer.

För att forskningen ska kunna bidra till att lösa de stora samhällsutmaningarna krävs ömsesidigt utbyte av information, kunskap och åsikter mellan forskare och andra samhällsaktörer. Det blir allt vanligare att olika intressenter och allmänheten också direkt involveras i forsknings- och innovationsarbete, något som inom EU brukar kallas *RRI, Responsible Research and Innovation/ansvarsfull forskning och innovation*. VA ansvarar för den svenska delen av EU-finansierade projektet *RRI Tools* som 2014–2016 utvecklar och sprider verktyg och kunskap om hur RRI bäst åstadkoms.

VA uppskattar regeringens vilja att främja insyn, delaktighet och inflytande för svenska individer och aktörer när det gäller EU-relaterade frågor. Vi delar utredningens lägesbeskrivning om ett svenskt demokratiskt underskott för frågor som beslutas på EU-nivå. Därför vill vi inledningsvis särskilt berömma den inkluderande arbetsprocess som lett fram till utredningens förslag. VA har inbjudits till och medverkat vid ett rundabordsamtal för civilsamhällets organisationer där delförslag presenterades och diskuterades med stor öppenhet och lyhördhet.

VA instämmer i utredningens slutsatser om kunskapsbrister i Sverige om EU-nivån och hur den kan påverkas; om den maktförskjutning från riksdagen mot regeringen och EU-nivån som ägt rum, liksom om den tystnad som råder i svensk offentlighet om politiken på EU-nivå.

Utredningens förslag till insatser för att höja kunskapen, främja insynen och delaktigheten, och förbättra informationstillgången verkar vara förankrade och väl avvägda. Beredningsgrupper för viktigare sakfrågor och nationella e-samråd är dialogbaserade initiativ som kan stimulera det offentliga samtalet och öka påverkansmöjligheterna i pågående processer inom EU.

De prioriterade målgrupperna för de kunskapshöjande insatserna – skolor/lärare, folkvalda, tjänstemän och journalister – är strategiska för att nå ut brett i befolkningen. Ökad tillgång till information i EU-relaterade frågor är också angeläget. Att inrätta en webbaserad EU-portal och att öka verksamheten vid riksdagens EU-utlysning bör vara bra medel för att öka kunskaperna i Sverige, både om hur EU fungerar och fattar beslut och om aktuella frågor som EU beslutar om.

Vi vill avslutningsvis understryka vikten av att särskilt tänka på civilsamhällets behov och förutsättningar när de föreslagna insatserna utformas, så att det blir enkelt både att ta del av information och att delta i dialogen och influera besluten som fattas av EU och som påverkar Sverige.